

Japanse betekenis van de kata

De basiskata

Eén van Funakoshi Gichins leraars, Itosu “heilige vuist” Yatsune, zou deze kata ontwikkeld hebben met als doel het oefenen van basistechnieken. De naam *Heian* komt van een samentrekking van de symbolen voor *heiwa* (vrede) en *antei* (stabiliteit). Synoniemen voor *heian* die in andere karatestijlen worden gebruikt, zijn *pinan* of *pian*. Elke heian-kata begint met een afweerteknik om zijn vredevolle karakter te demonstreren.

De *Tekki*-kata zijn oorspronkelijk Chinees en stonden in Okinawa bekend als *Naihanchi*, maar de huidige namen werden gegeven door Funakoshi Gichin zelf. Het eerste symbool in het woord “tekki” betekent “ijzer,” het tweede symbool “ruiter.” De vaakst gebruikte stand in deze kata is de *kiba dachi*. Het doel van deze kata is om een stand te ontwikkelen die zo sterk is als ijzer. De volledig horizontale bewegingslijn, de *enbusen*, doet ons denken aan een gevechtssituatie in een steeg met de rug tegen de muur. *Tekki Nidan* en *Tekki Sandan* werden gecreëerd door Ankō Itosu-sensei, die *Tekki Shodan* als hun fundering gebruikte.

Oorspronkelijk werden de *Taikyoku*-kata gebruikt om de basisbewegingen in Karate aan te leren, maar desondanks zijn deze kata in onbruik geraakt. De drie vormen van de taikyoku-kata en de tien vormen van de *ten-no-kata* werden ontwikkeld door Funakoshi Yoshitaka, de zoon van Funakoshi Gichin, maar werden genoemd door zijn vader, die ze nooit echt introduceerde aan zijn studenten. De lettergreep *tai* betekent groot, en *kyoku* heeft drie betekenissen: eerst als zelfstandig naamwoord “einde” of “paal,” ten tweede als adjectief “extreem” en ten derde als werkwoord “tot het einde gaan,” “grondig studeren” of “tot het extreme brengen.” In deze kata zitten alle principes van Karate in hun puurste vorm.

Deze groepen basiskata zijn verdeeld in verschillende levels of stappen. Het is zoals een trap beklimmen: ze moeten na elkaar worden geleerd, van de eerste stap naar de volgende. Wanneer karateka een kata beheersen, mogen ze verdergaan naar de volgende, waarbij ze de kennis en vaardigheden die ze geleerd hebben in de vorige kata moeten toepassen.

Lien Desmet

Heian Shodan	平安初段	Eerste stap/niveau
Heian Nidan	平安二段	Tweede stap/niveau
Heian Sandan	平安三段	Derde stap/niveau
Heian Yondan	平安四段	Vierde stap/niveau
Heian Godan	平安五段	Vijfde stap/niveau

De hogere Kata

Het kennen van de betekenis van de namen van de kata helpt om de vorm ervan te begrijpen. Er zijn katanamen die eindigen op *dai* (groot), maar ook *sho* (klein), bijvoorbeeld de Bassai-kata (Bassai Dai, Bassai Sho). De *dai* wordt gebruikt als de bewegingen van de kata op een grotere of meer uitgebreide manier worden gebracht; *sho* verwijst naar een kleinere versie daarvan. Voor de Gojūshiho-kata gebruikt Kanazawa Hirozaku-sensei, hoofdinstructeur van Shotokan Karate International (SKI), *dai* en *sho* anders dan de Japan Karate Association (JKA).

Line Renders – Inge Dautel – Freya Maenhout

Bassai Dai “Het fort binnendringen – groot”

拔塞大

De sterke technieken van Bassai Dai, die de heupbeweging benadrukken, doen denken aan een stormram tegen stenen muren. Oyadomori-sensei zou de Bassai-kata geïntroduceerd hebben; ze onstonden in de *Tomari Te* (de oude vechtkunsttraditie van o.a. Oyadomari-sensei in Tomari, Okinawa) of de *Shuri Te* (de stijl van o.a. Itosu-sensei, die voorkwam in Shuri, de oude hoofdstad van Ryūkyūkoninkrijk). Deze kata wordt in de verschillende karatestijlen aangeleerd, maar alleen de studenten van Itosu-sensei beoefenen de twee vormen Bassai Dai en Bassai Sho.

Bassai Sho “Het fort binnendringen – klein”

拔塞小

De eerste helft van Bassai Sho toont verschillende technieken die ontwikkeld zijn als verdediging tegen aanvallen met een stok (“*bō*”). Deze kata is afgeleid van de oudere Bassai Dai door Itosu-sensei: de kata kreeg zijn naam door de gelijkenissen met de bewegingslijn (*enbusen*) van Bassai Dai.

Kankū Dai “Kijk naar de hemel – groot”

観空大

De eerste beweging van deze kata leidt je blik naar de hemel. Bijna alle elementen van de Heian-kata vind je terug in Kankū Dai, de favoriete kata van Funakoshi Gichin. Vroeger werd de kata Ko-sho-kun of Kūsankū (naar Kung Siang Chun, Chinees diplomaat en expert in Chinees boksen die de Kankū ontwikkelde) genoemd.

Kankū Sho “Kijk naar de hemel – klein”

観空小

De beweging voor de sprong kan worden geïnterpreteerd als een sprong naar de hemel. De bewegingen en *enbusen* van Kankū Dai en Kankū Sho zijn gelijkaardig.

Hangetsu “Halve maan”

半月

Deze kata is genoemd naar zijn belangrijkste stand, *hangetsu dachi*, maar is bij de andere karatestijlen ook gekend onder zijn vroegere naam, Seishan. Hangetsu is de enige kata in Shotokan met zulke uitgesproken ademhalingstechnieken en heeft zijn wortels in de *Naha Te* (de stijl die beoefend werd in Naha, de oude handelstad van Ryūkyū en de huidige hoofdstad van Okinawa).

Gojūshiho Dai “Vierenvijftig stappen – groot”

五十四歩大

Deze kata is één van de meest gevorderde in de *Shuri Te*-stijl. Funakoshi Gichin noemde Gojūshiho Dai *Hotaku* (“het kloppen van een specht”) omdat sommige technieken lijken op de beweging van een specht die met zijn snavel tegen een boom tikt.

Gojūshiho Sho “Vierenvijftig stappen – klein”

五十四歩小

De Gojūshiho Sho is samen met de Dai-versie een van de meest gevorderde kata in *Shuri Te*.

Enpi / Empi “Vliegende zwaluw”

燕飛

De snelle op-en-neerbewegingen doen denken aan de vliegmanoeuvres van een zwaluw. Enpi komt uit de *Tomari Te* en is een van de oudste kata in Shotokan Karate. De vorige naam van Enpi was *Wanshu*.

Jion “Liefde (en) goedheid”

慈 恩

“Jion” is een boeddhistische term, maar ook de naam van een tempel in China waar de monniken zich wijdden aan het beoefenen van vechtkunst. De laatste theorie wordt bevestigd door de Chinese manier van groeten in het begin en op het einde van de kata. Met zijn basisstanden en –technieken symboliseert Jion Shotokan Karate en is ook één van de meest traditionele kata in deze stijl. Deze kata heeft zijn oorsprong in *Tomari Te*.

Ji'in "Liefde (en) schaduw"

慈 蔭

“Ji'in” is net als “Jion” een term uit het boeddhisme. Deze kata wordt beschouwd als de zusterkata van Jion omdat de technieken, de *enbusen* en de manier van groeten in het begin en op het einde gelijkaardig zijn. Ji'in, oorspronkelijk *Shokyo*, werd eveneens ontwikkeld in *Tomari Te*.

Jitte “Tien handen”

十手

De naam van deze kata zou van de strategie komen om een student te leren hoe hij moet vechten tegen tien tegenstanders, maar de naam zou ook mogelijks ook afgeleid zijn van het wapen, *jitte*.

Het gebruik van dit oude wapen kan men zien in de kata. Jitte komt van *Tomari Te* en behoort tot dezelfde groep kata als Jion en Ji'in.

Meikyo “Heldere Spiegel”

明鏡

De eerste bewegingen van de kata suggereren het gladstrijken van het wateroppervlak om het even kalm en gelijk te maken als een spiegel. De *sankaku tobi* (driehoeksprong) op het einde van de kata heeft blijkbaar geheime betekenissen die mirakels zouden kunnen voorspellen. De vroegere naam van Meikyo was *Rohai*.

Wankan “Koning (en) kroon”

王冠

Wankan is niet alleen de kortste kata in Shotokan, maar heeft ook maar één *kiai*. Wankan komt uit *Tomari Te*.

Nijūshi Ho “Vierentwintig stappen”

二十四歩

De twee eerste bewegingen van de kata suggereren het breken van golven tegen een klif, waarnaar met een beetje fantasie ook de naam *Shotokan* verwijst: “shoto” betekent “dennenboomgolven,” naar de beweging van dennennaalden wanneer de wind erdoor waait. De vroegere naam was van Nijūshi Ho is *Ni Sei Shi*.

Gankaku “Kraanvogel op de rots”

岩鶴

De stand op één been (*tsuruashi dashi*) doet denken aan een kraanvogel die klaar is om zijn tegenstander aan te vallen. Deze kata heeft de *ichi ji gata enbusen*, wat betekent dat de bewegingslijn de vorm heeft van het Japanse symbool voor het nummer 1. De bewegingen zijn verondersteld een gevecht in de smalle steegjes van Okinawa te na te bootsen. Gankaku komt uit *Tomari Te* en zijn vorige naam was *Chinto*.

Sōchin “Kracht (en) kalmte”

壯鎮

De naam van de kata Sōchin is eveneens de naam van de belangrijkste stand, de *sōchin dachi*, die een stevige, lage positie is. Oorspronkelijk was het doel van deze kata het aanleren van verdediging tegen aanvallen met een stok (*bō*), en daarom worden de afweertechieken in een grandioze stijl uitgevoerd. De originele naam was *Hakko*.

Chinte “Zeldzame hand”

珍手

“Zeldzaam” moet hier worden verstaan als buitengewoon. In deze kata zijn er veel wijde en cirkelvormige bewegingen die niet erg typisch zijn voor Shotokan, die de kortste weg tussen twee punten verkiest. Chinte komt van de *Shuri Te*.

Unsu “Handen in de wolken”

雲手

De bewegingen waarmee de kata opent en het rechtstaan na de *kawashi geri* symboliseren het scheiden van de wolken met open handen. Unsu, met zijn variatie in technieken, is een van de meest gevorderde kata. Het is verder ook een zeer jonge kata omdat hij slechts in het jaar 1922 voor het eerst werd vermeld. Volgens sommige woordenboeken zou de uitspraak van de kata eigenlijk “Unshu” moeten zijn.